ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lietas Nr.A420122122
Lietas arhīva Nr. AA43-0224-23/8
ECLI:LV:ADAT:2023:0328.A420122122.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2023.gada 28.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Irina Kaļiņina,
tiesnese SantaLiniņa un tiesnese Roze Paegle

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. B/ pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru transportlīdzeklis /autolīdzekļa nosaukums/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, tiktu noņemts no uzskaites norakstīšanai, izdošanu, sakarā ar Satiksmes ministrijas apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 17.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. C/ lūdza AS „Ceļu satiksmes drošības direkcija" (turpmāk – direkcija) noņemt transportlīdzekli /autolīdzekļa nosaukums/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/ (turpmāk – transportlīdzeklis) no uzskaites norakstīšanai, jo tas vairs neeksistē dabā.

Administratīvais process iestādē noslēdzās ar Satiksmes ministrijas (turpmāk – ministrija) 2021.gada 2.decembra lēmumu Nr.03.1-02/4764 (turpmāk – atteikums), ar kuru pieteicēja lūgums noraidīts. Atteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 30.novembra noteikumu Nr.1080 „Transportlīdzekļu reģistrācijas noteikumi" (turpmāk – reģistrācijas noteikumi) 69.1.5.apakšpunktu, lai transportlīdzekli noņemtu no uzskaites norakstīšanai, pieteicējam jāiesniedz transportlīdzekļa likvidācijas sertifikāts. Ja pieteicējs to nevar iesniegt, pieteicējam jāapliecina, ka transportlīdzeklis ir iznīcināts, gājis bojā vai citu iemeslu dēļ to nodot apstrādes uzņēmumam nav iespējams, un par to ir jāsamaksā dabas resursu nodoklis. Tā kā pieteicējs nav samaksājis dabas resursu nodokli, un transportlīdzeklim reģistrēti zvērinātu tiesu izpildītāju liegumi visām darbībām, direkcija ir pamatoti atteikusi noņemt to no uzskaites norakstīšanai.

[2] Pieteicējs atteikumam nepiekrita un vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu, kurā norāda, ka transportlīdzekļa likvidācijas sertifikāta nav pieteicēja rīcībā. Dabas resursu nodokli pieteicējs atsakās maksāt.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicēja pieteikums apmierināts, pamatojoties uz turpmāk norādīto.

[3.1] Direkcija atteica veikt transportlīdzekļa noņemšanu no uzskaites norakstīšanai, nemaksājot par to dabas resursu nodokli, jo pieteicējs nebija iesniedzis nolietota transportlīdzekļa norakstīšanas sertifikātu, kā arī transportlīdzeklim bija reģistrēti trīs zvērinātu tiesu izpildītāju liegumi visām darbībām ar to.

[3.2] Tiesa konstatēja, ka sākotnēji pieteicējam pamatoti tika liegts noņemt no uzskaites norakstīšanai transportlīdzekli, nemaksājot par to dabas resursu nodokli, jo pieteicēja rīcībā nebija likvidācijas sertifikāts. Līdz ar to tikai pēc dabas resursu nodokļa samaksas bija iespējams veikt pieteicēja vēlamo darbību ar transportlīdzekli.

Tāpat transportlīdzeklim bija reģistrēti trīs zvērinātu tiesu izpildītāju liegumi darbībām ar to. Saskaņā ar reģistrācijas noteikumu 33.2.apakšpunktu, ja transportlīdzeklim ir reģistrēts liegums, transportlīdzekli uz tā īpašnieka iesnieguma pamata nevar noņemt no uzskaites, nevar reģistrēt komercķīlas atzīmi, tā īpašnieka maiņu vai citu liegumā norādīto darbību. Tādējādi darbības, kas ir saistītas ar izmaiņām transportlīdzekļu reģistrā, nevarēja veikt.

[3.3] Lietas izskatīšanas gaitā pieteicējs ir iesniedzis transportlīdzekļa likvidācijas sertifikātu (*lietas 55.lapa*). Tomēr transportlīdzekļu reģistrā no trim zvērinātu tiesu izpildītāju reģistrētajiem liegumiem saglabājās zvērinātas tiesu izpildītājas Helgas Rūtenas reģistrētais liegums darbībām ar transportlīdzekli (*lietas 63.lapa*). Šo liegumu zvērināta tiesu izpildītāja Helga Rūtena dzēsa 2022.gada 2.maijā (*lietas 71.lapa*). Līdz ar to lietas izskatīšanas laikā tiesā ir atkrituši šķēršļi transportlīdzekļa noņemšanai no uzskaites norakstīšanai. Minēto atzina arī ministrija, līdz ar to tiesa atzina, ka šķēršļi, kurus bija konstatējusi ministrija, ir zuduši.

[3.4] Tiesa nepiekrita ministrijai, ka tā nevar izlemt jautājumu par transportlīdzekļa noņemšanu no uzskaites norakstīšanai, un ministrijas atbildē pausto viedokli, ka tā nav tiesīga bez direkcijas iesaistes tiesvedībā risināt jautājumu par

transportlīdzekļa noņemšanu no uzskaites, atzina par nepamatotu un pārlieku birokrātisku.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu ministrija iesniedza apelācijas sūdzību, pamatojot to ar turpmāk minēto.

[4.1] Spriedumā nepārprotami tiek konstatēts, ka sākotnēji pieteicējam pamatoti tika liegts noņemt no uzskaites norakstīšanai transportlīdzekli, nemaksājot par to dabas resursu nodokli, jo pieteicēja rīcībā nebija likvidācijas sertifikāts.

[4.2] Lietas izskatīšanas gaitā tiesā pieteicējs iesniedza transportlīdzekļa likvidācijas sertifikātu, kas būtiski mainīja izskatāmās lietas faktiskos apstākļus. Turklāt faktisko lietas apstākļu maiņa notika tieši pēc pieteicēja rīcības, it kā atrodot pazaudēto transportlīdzekļa likvidācijas sertifikātu.

[4.3] Reģistrācijas noteikumu 69.punkts noteic kārtību, kādā transportlīdzekli noņem no uzskaites norakstīšanai. Attiecīgi direkcija nevar transportlīdzekli noņemt no uzskaites norakstīšanai tikai pēc savas iniciatīvas vai pamatojoties uz ministrijas dotu rīkojumu, bet ir nepieciešama transportlīdzekļa īpašnieka, proti, pieteicēja tieša iesaiste un normatīvajos aktos noteikta rīcība.

Tiesa ignorēja un nevērtēja apstākli, ka pieteicējam jebkurā brīdī bija iespēja vērsties direkcijā un, izpildot reģistrācijas noteikumu 69.punktā noteikto, noņemt transportlīdzekli no uzskaites norakstīšanai. Turklāt transportlīdzekļa likvidācijas sertifikāta uzrādīšana vai neuzrādīšana bija tieši atkarīga no pieteicēja arī laikā, kad atteikumus pieņēma direkcija un ministrija

[4.4] Direkcijas un ministrijas ieskatā izlīguma noslēgšana bija lieka administratīvā procedūra gan iestādei, gan pieteicējam, jo strīdu tiesā varēja izbeigt gan pieteicējs, atsaucot nepamatoto pieteikumu, gan tiesa, konstatējot, ka nav pamats pieteicēja prasībai.

[4.5] Nav saprotams, kāpēc, izdodot tiesiskus un pamatotus lēmumus, un pēc būtības pieteicēja neizdarības dēļ direkcijai neesot pamatam norakstīt transportlīdzekļus, atbilstoši spriedumam ministrijai ir jāmaksā valsts nodeva.

[4.6] Transportlīdzekļa likvidācijas sertifikāta „atrašanās" un pieteicēja patstāvīga iespēja pabeigt transportlīdzekļa noņemšanu no uzskaites norakstīšanai būtu vērtējams kā Administratīvā procesa likuma 282.panta 7.punktā noteiktais pamats tiesvedības lietā izbeigšanai.

[5] Pieteicējs paskaidrojumā apelācijas sūdzību uzskata par nepamatotu, bet spriedumu par tiesisku un pamatotu un tiesvedības laikā ir izteicis prasījumu par atlīdzinājuma 30 *euro* piedziņu no ministrijas saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 92.pantu.

Motīvu daļa

[6] Administratīvā procesa likuma 302.panta otrā daļa noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata tikai tos prasījumus, kuri izskatīti pirmās instances tiesā.

Pieteicējs apelācijas instances tiesai ir izteicis prasījumu par atlīdzinājumu 30 *euro* saskaņa ar Administratīvā procesa likuma 92.pantu par ministrijas nepamatotu rīcību, stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, pieteicēja zaudēto laiku, mantiskiem zaudējumiem (laiks) un nemantisko kaitējumu (stress).

Ievērojot, ka šāds prasījums netika izteikts pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā tas nav izskatāms.

[7] Apgabaltiesa, nolūkā noskaidrot pašreizējo faktisko situāciju, lūdza direkcijai sniegt informāciju, vai transportlīdzeklis /autolīdzekļa nosaukums/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, ir noņemts no uzskaites norakstīšanai.

Direkcija apstiprināja apgabaltiesai, ka atbildes sagatavošanas dienā, t.i. 2023.gada 1.martā, transportlīdzeklis nav noņemts no uzskaites norakstīšanai.

Tāpat direkcija informēja, ka transportlīdzeklis var tikt noņemts no uzskaites norakstīšanai, ja pieteicējs kā transportlīdzekļa reģistrētais īpašnieks vai viņa noteiktā kārtībā pilnvarota persona jebkurā direkcijas klientu apkalpošanas centrā iesniegs iesniegumu transportlīdzekļa norakstīšanai un transportlīdzekļa likvidācijas sertifikātu, kas apliecina, ka transportlīdzeklis ir nodots licencētā apstrādes uzņēmumā.

Pieteicējs direkcijā nolūkā noņemt transportlīdzekli no uzskaites norakstīšanai pēc tam, kad viņa rīcībā jau bija transportlīdzekļa likvidācijas sertifikāts, nebija vērsies. No minētā apstākļa un ministrijas apelācijas sūdzībā ietvertajiem argumentiem secināms, ka pašreizējā tiesvedības stadijā lietas dalībnieku starpā pastāv strīds par to, kurai no pusēm ir pienākums vērsties direkcijā, lai noņemtu transportlīdzekli no uzskaites norakstīšanai.

[8] Reģistrācijas noteikumu 69.1.apakšpunkts noteic, ka reģistrētā transportlīdzekļa norakstīšanai no uzskaites iesniedz iesniegumu, reģistrācijas apliecību, numura zīmes, īpašuma tiesības apliecinošu dokumentu, ja reģistrācijas apliecībā norādīts iepriekšējais īpašnieks, likvidācijas sertifikātu transportlīdzeklim, uz kuru attiecas normatīvie akti par nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanu. Likvidācijas sertifikātu var neiesniegt, ja transportlīdzekļu reģistrā ir informācija, ka transportlīdzeklis atrodas meklēšanā vairāk nekā gadu, vai ja transportlīdzekļa īpašnieks apliecina, ka transportlīdzeklis ir iznīcināts, gājis bojā vai citu iemeslu dēļ transportlīdzekli nodot apstrādes uzņēmumam nav iespējams un par to ir samaksāts normatīvajos aktos noteiktais dabas resursu nodoklis. Savukārt atbilstoši reģistrācijas noteikumu 69.6.punktam transportlīdzekli noņem no uzskaites norakstīšanai arī šādos gadījumos: ja reģistrācijas apliecība vai numura zīme (zīmes)

ir zudusi un transportlīdzekļa īpašnieks to apliecina iesniegumā; ja normatīvajos aktos noteiktā kārtībā datus par likvidācijai pieņemto transportlīdzekli apstrādes uzņēmums elektroniski ir nodevis un pievienojis transportlīdzekļu reģistram; ja CSDD saņemta informācija no ārvalsts reģistrācijas vai citas kompetentas iestādes par transportlīdzekļa iznīcināšanu vai bojāeju vai saņemts paziņojums par to, ka transportlīdzeklis tiek uzskatīts par nolietotu transportlīdzekli atbilstoši Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem par nolietotiem transportlīdzekļiem.

No minētā normatīvā regulējuma secināms, ka primāri par dokumentu kārtošanu transportlīdzekļa noņemšanai no uzskaites norakstīšanai ir atbildīgs transportlīdzekļa īpašnieks, kas izskatāmajā gadījumā ir pieteicējs.

Ievērojot, ka lietas izskatīšanas gaitā 2022.gada 14.aprīlī tieši pieteicējs ir iesniedzis pirmās instances tiesā Transportlīdzekļa likvidācijas sertifikāta kopiju (*lietas 55.lapa*), kas, spriežot pēc ieraksta tajā, ir izsniegts 2014.gada 7.februārī, tad nav tiesiska pamata pirmās instances tiesas paustajai nostājai, ka visas no reģistrācijas noteikumu 69.punkta izrietošās formalitātes pieteicēja vietā jāveic ministrijai kā atbildētāja pusē pieaicinātai iestādei. Šāds ministrijas pienākums neizriet no tiesību normām.

[9] Pieteicējs pieteikumā tiesai noliedza, ka transportlīdzekļa likvidācijas sertifikāts ir pieteicēja rīcībā, norādot, ka transportlīdzekli 2014.gada janvārī –februārī nodeva apstrādes uzņēmumam /pers. E/, kurš pēc pieteicēja norādītā „nomira paņemot līdzi arī likvidācijas sertifikātu".

Savukārt 2022.gada 14.aprīlī pirmās instances tiesā pieteicējs iesniedza 2014.gada 7.februārī izsniegto Transportlīdzekļa likvidācijas sertifikātu, kas liek kritiski vērtēt pieteicēja pieteikumā norādīto, ka sertifikātu nav bijis iespējams iesniegt.

Apgabaltiesa no Transportlīdzekļa likvidācijas sertifikāta kopijas konstatē, ka tajā ir ierakstītas ziņas par transportlīdzekļa īpašnieku /pers. F/, kura norādītais personas kods sakrīt ar pieteicēja personas kodu, tajā atrodams arī transportlīdzekļa īpašnieka paraksts, kas liek kritiski vērtēt pieteicēja pieteikumā norādītās ziņas par faktiem, ka viņš nebija iesaistījies transportlīdzekļa nodošanā likvidācijai, jo bija ārzemēs.

Apgabaltiesa, izvērtējot minētās ziņas par faktiem, secina, ka gadījumā, ja pieteicējs transportlīdzekļa nodošanas laikā atradās ārzemēs, tad viņš nevarēja parakstīties sertifikātā kā transportlīdzekļa īpašnieks, līdz ar to transportlīdzekļa īpašnieka paraksts sertifikātā nav īsts. Savukārt, ja pieteicējs minētajā laikā atradies Latvijā un parakstījies sertifikātā kā transportlīdzekļa īpašnieks, tad nav patiesas ziņas par to, ka viņš nebija iesaistījies transportlīdzekļa nodošanas procesā un viņa rīcībā nevarēja būt Transportlīdzekļa likvidācijas sertifikāts.

Tā kā pieteicēja tiesvedības laikā sniegtās ziņas par faktiem vērtējamas kā pretrunīgas, līdz ar to nav vērstas uz patieso apstākļu noskaidrošanu lietā, tad šādos apstākļos uzdot iestādei pienākumu izpildīt konkrētas darbības pieteicēja labā un pieteicēja vietā tiesiski nav iespējams.

Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēja iesniegtajā sertifikāta kopijā nav atsevišķas ailes, kurā būtu paredzēts ierakstīt ziņas par personu, kura šo transportlīdzekli nodeva apstrādes uzņēmumam, līdz ar to pārliecināties par pieteicēja sniegtajām ziņām par personu, kura nodeva transportlīdzekli likvidācijai – /pers. E/ vai cita persona, nav iespējams.

Papildus norādams, ka sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/, kura ir norādīta kā sertifikāta izsniedzēja, darbības veids bija automobiļu rezerves daļu un piederumu mazumtirdzniecība. Apgabaltiesa konstatē, ka darbības veids, kas norādītu uz uzņēmuma tiesībām utilizēt transportlīdzekļus, netika deklarēts publiskajā reģistrā. 2021.gada 8.septembrī sabiedrība ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ ir likvidēta, līdz ar to saņemt minētās kapitālsabiedrības apstiprinājumu par izsniegto sertifikātu tiesvedības laikā nav iespējams.

Tāpat objektīvu iemeslu dēļ nav iespējams saņemt informāciju, vai transportlīdzeklis, pieņemot to no īpašnieka, tika apskatīts, vai tika iesniegti visi nepieciešamie dokumenti, vai transportlīdzekļa (numurētā agregāta) uzskaites tehniskie dati bija atbilstoši iesniegtajos dokumentos norādītajiem (*https://www.csdd.lv/nolietota-transportlidzekla-parstrade/vispareja-informacija*).

Apgabaltiesa uzskata, ka gadījumā, ja pieteicēja rīcībā esošs Transportlīdzekļa likvidācijas sertifikāts ir atbilstošs visām normatīvajos aktos izvirzītajām prasībām un to bija izsniedzis licencēts apstrādes uzņēmums, tad nav konstatējami šķēršļi pieteicējam šo sertifikātu iesniegt jebkurā direkcijas klientu apkalpošanas centrā, lai izpildītu visas nepieciešamas darbības saistībā ar transportlīdzekļa noņemšanu no uzskaites, kas ir pieteicēja kā transportlīdzekļa īpašnieka pienākums. Pieteicēja tiesvedības procesā demonstrētā pozīcija principiāli nesadarboties ar iestādi jautājumā par transportlīdzekļa noņemšanu no uzskaites norakstīšanai nav atbalstāma. Savukārt, ja Transportlīdzekļa likvidācijas sertifikāts nav atbilstošs un to bija izsniedzis uzņēmums, kas nebija licencēts transportlīdzekļu utilizācijas darbībām, tad, lai noņemtu transportlīdzekli no uzskaites norakstīšanai, ir jāsamaksā dabas resursu nodoklis.

[10] Viens no Administratīvā procesa likuma 2.pantā definētiem pamatmērķiem ir nodrošināt tiesību normu tiesisku, precīzu un efektīvu piemērošanu publiski tiesiskajās attiecībās.

Kā pamatoti atzina pirmās instances tiesa, laikā, kad pieteicējs vērsās direkcijā un ministrijā, pieteicējam pamatoti tika liegts noņemt no uzskaites norakstīšanai transportlīdzekli, nemaksājot par to dabas resursu nodokli, jo pieteicējs nebija iesniedzis Transportlīdzekļa likvidācijas sertifikātu.

Līdz ar to tikai pēc dabas resursu nodokļa samaksas bija iespējams veikt pieteicēja vēlamo darbību ar transportlīdzekli.

Tāpat transportlīdzeklim bija reģistrēti trīs zvērinātu tiesu izpildītāju liegumi darbībām ar to. Saskaņā ar reģistrācijas noteikumu 33.2.apakšpunktu, ja transportlīdzeklim ir reģistrēts liegums, transportlīdzekli uz tā īpašnieka iesnieguma pamata

nevar noņemt no uzskaites, nevar reģistrēt komercķīlas atzīmi, tā īpašnieka maiņu vai citu liegumā norādīto darbību. Tādējādi darbības, kas ir saistītas ar izmaiņām transportlīdzekļu reģistrā, nevarēja veikt.

Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas šādam pirmās instances tiesas secinājumam un atzīst, ka pārsūdzētais ministrijas atteikums kā augstākās iestādes administratīvs akts uzskatāms par pamatotu un tiesisku.

[11] Apgabaltiesas vērtējumā, ievērojot reģistrācijas noteikumu 69.punkta normatīvo regulējumu, pirmās instances tiesai nebija pamata uzdot ministrijai nodrošināt, lai transportlīdzeklis tiktu noņemts no uzskaites norakstīšanai, ja netiks konstatēti citi šajā spriedumā neminēti tiesiskie šķēršļi, jo šāds pienākums pašas pirmās instances tiesas redzējumā nebija izpildāms nepārprotami, bet bija jāveic papildus pārbaude par to, vai izskatāmajā gadījumā tomēr pastāv spriedumā neminēti tiesiskie šķēršļi transportlīdzekļa noņemšanai no uzskaites norakstīšanai, piemēram bija jāpārbauda tas, vai transportlīdzeklis ticis nodots licencētā apstrādes uzņēmumā, kā to norāda direkcija.

Ievērojot spriedumā iepriekš atzīto, ka primāri par dokumentu kārtošanu sakarā ar transportlīdzekļa noņemšanu no uzskaites norakstīšanai ir atbildīgs transportlīdzekļa īpašnieks, kas izskatāmajā gadījumā ir pieteicējs, secināms, ka pieteicējam labvēlīga administratīvā akta izdošana ir iespējama tikai pēc reģistrācijas noteikumu 69.punktā minēto prasību izpildes, kuras, vēršoties direkcijā 2021.gada oktobrī, pieteicējs nebija izpildījis.

Šāda kārtība ir uzskatāma par tiesisku, precīzu un efektīvu reģistrācijas noteikumu 69.punkta piemērošanu publiski tiesiskajās attiecībās starp pieteicēju un ministriju.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. B/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru transportlīdzeklis /autolīdzekļa nosaukums/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, tiktu noņemts no uzskaites norakstīšanai, izdošanu.

Atzīt Satiksmes ministrijas 2021.gada 2.decembra lēmumu Nr.03.1-02/4764 par tiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesneši:

I.Kaļiņina S.Liniņa R.Paegle

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu